

Hur skapar tro fred?

Leymah Gbowee är 17 år när inbördeskriget bryter ut i Liberia 1989. Rebellgrupper plundrar, våldtar och skövlar landet i kampen om makt och naturresurser. 250 000 människor dödas och över en miljon tvingas fly från sina hem.

Leymah studerar socialt arbete och blir volontär inom den lutherska kyrkans projekt Trauma Healing and Reconciliation Program. Hon ägnar sig alltmer åt fredsarbete och är med och grundar den liberianska delen av WIPNET, Women in Peacebuilding. Det är på deras kontor en natt 2002 som hon har en dröm som förändrar allt.

Jag visste inte var jag var. Allt var mörkt. Jag såg inget ansikte, men jag hörde en röst som talade till mig – befällde mig: "Samla kvinnorna och be för fred".

Leymahs dröm blir starten för Christian Women's Peace Initiative, som samlar kvinnor för att be för fred och försoning. Hon lyckas överbrygga motsättningarna mellan kristna och muslimska kvinnor så att de gemensamt visar sin avsky för kriget och kräver att krigsherrarna samlas till

” Kan kulan skilja en kristen från en muslim?”

Leymah Gbowee

fredsförhandlingar. Kvinnorna ber, sjunger, sittstrejkar och reser till de vacklande fredssamtalen i Ghana där de bokstavligen stänger in männen i förhandlingsrummet tills ett fredsavtal är påskrivet.

I krigsskildringar är kvinnor oftast i bakgrunden, säger Leymah. De syns när de flyr och begråter sina döda barn. Bilderna av dem som offer är det som säljer. Hennes egen historia är en berättelse om kvinnor som får nog av krig och umbäranden. En berättelse om kvinnor som enas och säger ifrån. Det är en berättelse om hur tron kan bygga broar, och ge vanliga kvinnor makten att bygga fred.

ULRICA HANSSON, Svenska kyrkan

Texten bygger på boken *Mighty be our Powers* av Leymah Gbowee och Carol Mithers.

Från bittra fiender till bröder i fred

❖❖❖ För trettio år sedan ledde pastor James Wuye och imam Muhammad Ashafa varsin väpnad milis i norra Nigeria. I dag driver de Inter-faith Mediation Center som skickar ut interreligiösa team för att medla i konflikter i regionen. Båda säger att det som fått dem att ändra riktning är deras tro. James berättar:

– Vändpunkten för mig var när en pastor sa: Du kan inte predika Kristus med hat – Kristus är kärlek. Du måste förlåta.

6

Se filmen om Muhammad och James på youtube:
<http://www.youtube.com/watch?v=kFh85K4NFv0>

Helig fred | Frågor och svar

Kan man lösa religiösa krig?

Det finns en utbredd uppfattning att religion skapar krig. Isak Svensson, forskare vid Uppsala universitet, är kritisk till det och lyfter i sin nya studie fram exempel på hur konflikter med en religiös dimension har lösts.

Studien beskriver olika fall där man genom förhandling, kompromisser och avtal har lyckats få slut på väpnade konflikter där religion har bidragit till motsättningarna. En lösning har varit att tillåta religiösa partier och därmed ge dessa grupperingar möjlighet att strida politiskt istället för med vapen. Andra lösningar har varit att ge ökad självständighet till ett visst område.

Isak Svensson visar också att religionens roll i konflikter ofta är komplicerad. Det är endast ett fåtal konflikter som enbart handlar om religion, oftast är det fler faktorer som bidrar till motsättningarna. Det är vanligt att religion används som ett sätt att mobilisera folk för en viss sida i konflikten. Det finns också exempel på när religion har skapat fred, till exempel genom att religiösa ledare har agerat medlare i konflikter.

Hur kan vi se till att religion skapar fred i stället för krig? Enligt Isak Svensson spelar religionsdialog en viktig roll, både i förebyggande syfte och för att skapa metoder för medling i religiösa konflikter. Att sprida information om att religiösa konflikter faktiskt går att lösa är också viktigt.

Isak Svensson är docent vid institutionen för freds- och konfliktforskning vid Uppsala universitet och har skrivit boken *Ending Holy Wars: Religion and Conflict Resolution in Civil Wars*, 2013.

Källor: Uppsala Conflict Data Projects (UCDP) ucdp.uu.se och *Ending Holy Wars*

37

väpnade konflikter pågår i världen.

Hur går det för freden?

Det totala antalet väpnade konflikter i världen har minskat om man ser till perioden efter kalla kriget fram till i dag. 2011 pågick 37 väpnade konflikter. Majoriteten sker inom stater och mellan folk som tillhör samma religion. Begreppet "väpnad konflikt" definieras av forskarna som en konflikt som kräver minst 25 dödsoffer per år och där minst en av parterna är en stat.

Vad är grejen med ickevåld?

Den kristna kyrkan har präglats av flyktingskapets erfarenheter. Jesus var själv flyktning och växte upp i ett ockuperat land.

Ickevåld är att agera med fredliga medel mot våld och förtryck för att utmana makten. Jesus är en viktig förebild och profeten Mika skriver: "Folken ska inte lyfta svärd mot varandra och aldrig mer övas för krig".

Fredlig kamp är effektivare än väpnad sådan visar forskarna Erica Chenoweth och Maria Stephan (*Why Civil Resistance Works*, 2008). De kom fram till att 53 procent av ickevåldsrörelserna uppnår sina mål jämfört med bara 26 procent av de väpnade rörelserna. De visar också att regimskiften som kommit till stånd genom ickevåldsmetoder oftare leder till demokrati, utveckling och hållbar fred.

Det finns många exempel på att fredliga, folkliga protester har förändrat historien: Polen 1980, Bolivia 1982, Filippinerna 1986, Berlinmuren 1989, Madagaskar 2002, Ukraina 2004, Tunisien 2011...

1 av 37
väpnade konflikter är mellan stater.

Källa: UCDP 2011

Fredsobservatörer från Kristna Fredsrörelsen (SweFOR) tillsammans med Cocomopocas ordförande Américo Mosquera.

Foto: Rebecka Jalvemyr

”Närvaron är livsviktig i Colombia”

Hur verkar man för helig fred i en region som präglas av våld och konflikt? I den konfliktdrabbade Chocóprovinsen i Colombia jobbar man för fred genom att människor går bredvid andra människor.

– Mänskliga rättigheter är inte skyddade här. Området invaderas av multinationella företag som vill åt naturresurserna, utan någon som helst respekt för civilbefolkningen.

Det säger Sterlin Londoño Palacios, kyrklig ledare inom den afrocolombianska församlingen i Chocó, och sedan länge engagerad i frågor om markrättigheter. Fader Sterlin gästade Sverige under Kyrkornas globala vecka 2009 som då hade rubriken ”Skapelsefred - Rättvisa resurser” och fokuserade på konfliktmineraler. Då besökte han kyrkor och församlingar för att uppmärksamma problemen med gruvdriften i Chocó.

Sedan den storskaliga gruvindustrin började exploatera området har civilbefolkningens levnadsvillkor försämrats, och tusentals människor har lämnat Chocó. Regnskogen huggs ner och miljön förstörs av grävskopor och miljögifter. Beväpnade vakter skyddar gruvföretagen och trakasserar civilbefolkningen, som till cirka 70 procent utgörs av afrocolombianer. Traditionellt har dessa ägt marken och naturtillgångarna gemensamt. Detta innebär att afrocolombianerna måste ge sitt tillstånd för utvinning på deras mark,

vilket skapar konflikter mellan dem och myndigheterna som står på gruvnäringens sida.

Helig fred handlar om mycket mer än bara avsaknaden av väpnat våld. Det innebär också att människor får sina rättigheter tillgodosedda, och kan leva i trygghet och värdighet. Organisationen Cocomopoca arbetar med att bevaka och stärka afrocolombianernas rättigheter, framförallt till sin mark men också deras kulturella, sociala, ekonomiska och politiska rättigheter.

Arbetet för helig fred och mänskliga rättigheter utsätter Cocomopocas ledare för hot och kränkningar. För att kunna genomföra sin verksamhet får de stöd av både Svenska kyrkan och Kristna fredsrelsen. Genom samarbetet med Svenska kyrkan stärks den egna organisationen, och därmed möjligheten att arbeta mot diskriminering. Kristna fredsrelsens fredsobservatörer följer med personer i Cocomopocas styrelse, finns i byarna i området och synliggör Cocomopocas arbete och situation.

– Närvaron av Kristna fredsrelsen och andra internationella organisationer har synliggjort den systematiska frånvaron av mänskliga rättigheter, säger Sterlin.

Han menar att den internationella närvaron är nödvändig för att organisationer som Cocomopoca ska kunna fortsätta sin kamp för civilbefolkningens rättigheter.

ULRICA HANSSON, Svenska kyrkan

tro ♥ fred

Genom skolan som det indiska fredscentret Aman Shanti driver i den konflikt-drabbade staden Hyderabad i Indien byggs vänskap mellan muslimer och hinduer. Ameena och Sana är två av eleverna.

Foto: Henrik Rosén/Sveriges kristna råd

Beställ material från Kyrkornas globala vecka

På www.globalaveckan.se beställer du eller laddar ner mer material från oss. Du kan även ringa Maria på 08-453 68 24, så hjälper hon dig med din beställning. Mycket av materialet är helt gratis! Du kan till exempel beställa:

- ❖ Fler inspirationshäften av den sort du håller i handen
- ❖ Vad religionsfrihet är och när den får begränsas
En lathund om religionsfrihet
- ❖ **FRED – detta vill kyrkorna i Sverige**
Fredsdeklaration inklusive studiehandledning från Sveriges kristna råd
- ❖ Fred är vägen till fred **NY!**
Fredsantologi inklusive studiehandledning med bland andra K G Hammar
- ❖ **Ett ekumeniskt upprop för rättfärdig fred**
Internationellt ekumeniskt fredsdokument från Kyrkornas världsråd med separat studiehandledning **NY!**

Leah Odongo
Ogesare var
gästföreläsare
under Kyrkornas
globala vecka
2012.

Foto: Jakob Wiborg

”Flyktingar har samma hopp som du och jag”

Leah Odongo Ogesare har sin arbetsplats i Kenyas flyktingläger.

Där arbetar hon för Lutherska Världsförbundet med att göra tillvaron så dräglig som möjligt. Flyktinglägren ger en tuff arbetsmiljö och Leah, som är sjundedagsadventist, berättar om sin tro som en drivkraft i sitt arbete. ”Flyktingar är som du och jag. De har inte valt omständigheterna de lever under. De har samma drömmar och hopp om framtiden som du och jag.”

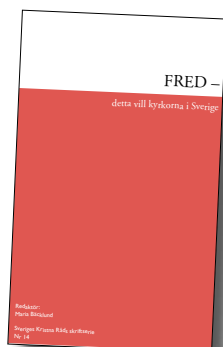
VIDARE LÄSNING

För dig som vill fördjupa dig i helig fred

Fred – detta vill kyrkorna i Sverige

Läs denna skrift enskilt eller i grupp som kortfattad introduktion till hur vi kan främja freden. Kapitlen heter Fred i vardagen, Fred med skapelsen, Fred och rättvisa och Att bygga fred.

En studiehandledning finns inkluderad. Sveriges kristna råd, 2010.

Ett ekumeniskt upprop för rättfärdig fred

Detta är ett ekumeniskt fredsdokument som Kyrkornas världsråd uppmanar alla världens kyrkor att samlas kring. Man skriver: Då löftet om fred är grundläggande i alla religioner, vänder sig detta upprop till alla som strävar efter fred i enlighet med sina egna religiösa traditioner och åtaganden. Det 18-sidiga dokumentet består av 42 punkter. Studiehandledning finns separat. Sveriges kristna råd, 2012.

Fred är vägen till fred

Ny teologisk fördjupning kring fredsfrågorna, huvudsakligen skriven av förre ärkebiskopen K G Hammar. Med exempel på praktiskt civilt förebyggande fredsarbete syftar boken till att fördjupa kunskapen om våra möjligheter att påverka för fred och rättvisa utifrån evangeliets budskap. En studiehandledning finns inkluderad. Lansering 21 september 2013.

Kartläggning av religiöst motiverade initiativ

Sveriges kristna råd gjorde 2012 en "Kartläggning av religiöst motiverade initiativ för en svensk fredskultur och mot extremism". I slutrapporten finns, förutom analyser och rekommendationer, kortfattade beskrivningar av 57 olika initiativ runt om i Sverige.

Fler förslag till material för fördjupning finns på webben.